

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

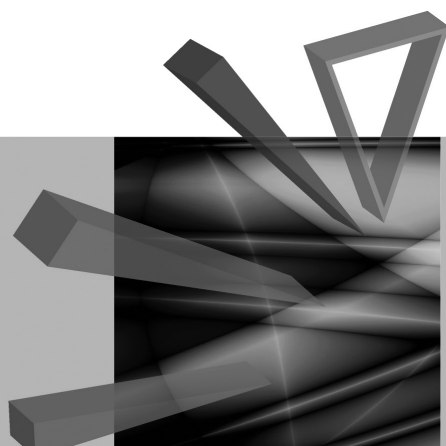
RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

315

Integracja i kryzysy na lokalnych i globalnych rynkach we współczesnym świecie

Tom 1

Redaktorzy naukowi

Jan Rymarczyk

Małgorzata Domiter

Wawrzyniec Michalczyk

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redakcja wydawnicza: Anna Grzybowska, Aleksandra Śliwka

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: K. Halina Kocur

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-400-4 (tom 1)

ISBN 978-83-7695-327-4 (całość)

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
Franciszek Adamczuk , Współpraca gospodarcza na pograniczu polsko-czeskim – aspekty przestrzenne i instytucjonalne.....	13
Marzena Adamczyk , Rola Rady Stabilności Finansowej w zapobieganiu kryzysom finansowym.....	24
Eric Ambukita , Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w województwie wielkopolskim	33
Anna Barwińska-Małajowicz , Absolwenci szkół wyższych w kontekście (nie)dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb pracodawców. Analiza porównawcza na przykładzie wybranych regionów w Polsce i Niemczech	43
Zbigniew Bentyn , Kryzys polityczny i jego logistyczne konsekwencje dla międzynarodowej sieci dostaw	54
Zbigniew Binek , Minimalizacja kosztów wprowadzenia euro w Polsce – doświadczenia krajów wchodzących do Unii Europejskiej w 2004 roku oraz rozwiązania własne	64
Joanna Bogolębska , Doświadczenia gospodarki światowej ze stanami globalnych nierównowag płatniczych w kontekście ich kryzysogenności.....	74
Jarosław Brach , Pozycja polskich międzynarodowych drogowych przewoźników ładunków na europejskim rynku drogowego międzynarodowego transportu towarowego – przyczyny sukcesu	85
Magdalena Broszkiewicz , Kreowanie wartości dla akcjonariuszy jako instrument rozwoju i kształtowania atrakcyjności inwestycyjnej współczesnych rynków kapitałowych.....	105
Dominika Brzęczek-Nester , Pozycja konkurencyjna polskiego przetwórstwa przemysłowego w kontekście wyników handlu zagranicznego w latach 2006-2011	115
Katarzyna Brzozowska , Wpływ kryzysu finansowego na otoczenie regulacyjne biznesu we Włoszech	125
Katarzyna Bujan , <i>Cash pooling</i> jako instrument zarządzania płynnością finansową w transnarodowych korporacjach	135
Ignacy H. Chrzanowski , NAFTA jako alternatywna forma integracji gospodarczej. Z perspektywy krajów postkomunistycznych	144
Anna Chrzęściewska , Determinanty rozwoju bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Indiach.....	157
Anna Czech , Kryzysy energetyczne we współczesnym świecie	167
Wioletta Czemiel-Grzybowska , Źródła finansowania małych i średnich przedsiębiorstw w Europie w warunkach kryzysu	175

Katarzyna Czerewacz-Filipowicz , Polityka antykryzysowa Federacji Rosyjskiej na obszarze Euroazjatyckiej Wspólnoty Gospodarczej	184
Małgorzata Czermińska , Swobody rynku wewnętrznego oraz wspólna polityka konkurencji Unii Europejskiej a konkurencyjność przedsiębiorstw...	195
Małgorzata Domiter , Znaczenie globalnych reguł prowadzenia wymiany handlowej ze szczególnym uwzględnieniem KNU dla krajów rozwijających się	208
Jerzy Dudziński , Uwagi o działalności inwestorów finansowych na rynkach towarowych.....	223
Bartosz Fortuński , Czy energetyka światowa integruje się z założeniami polityki energetycznej Unii Europejskiej?.....	234
Elżbieta Golemska , Nowe metody zarządzania logistyką międzynarodową w procesie umiędzynarodawiania polskich przedsiębiorstw	244
Eugeniusz Gostomski , Proces tworzenia unii bankowej w krajach Eurolandu	256
Małgorzata Graćik-Zajackowski , <i>Fair trade</i> : szansa czy zagrożenie dla rozwoju krajów Południa?	267
Tomasz Gutowski , Bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako główny sposób inwestowania korporacji transnarodowych w Polsce	277
Marcin Haberla, Sebastian Bobowski , Od uniwersytetu średniowiecznego do uniwersytetu trzeciej generacji	287
Rafał Hryniewiecki , Dyplomacja energetyczna – pomiędzy teorią a praktyką	298
Małgorzata Janicka , Liberalizacja przepływów kapitałowych wobec ewolucji międzynarodowego systemu walutowego	308
Anna H. Jankowiak , Japoński model komunikacji biznesowej a otwarcie japońskiej gospodarki na globalizację	319
Dorota Jankowska, Agnieszka Majka , Zmiany na lokalnych rynkach pracy województwa podkarpackiego w aspekcie przeobrażeń trójsektorowej struktury zatrudnienia	327
Dorota Jarema , Odpowiedź ASEM na światowy kryzys finansowy	337
Bohdan Jeliński , Fundamentalne konsekwencje kryzysu gospodarki globalnej	346
Ewa Klima, Magdalena Rosińska-Bukowska , Kryzys finansowy 2008 – analiza percepcji kryzysu przez społeczeństwo europejskie	357
Barbara Klimas , Kryzys państwa opiekuńczego i trudności w ograniczaniu społecznych funkcji państwa	368
Artur Klimek , Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych z krajów wschodzących do Polski	378
Karolina Klupś , Przepływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych na Ukrainie oraz ukraińskich inwestycji zagranicznych w latach 2004-2013	388
Agnieszka Kłysik-Uryszek , Wpływ kryzysu na aktywność międzynarodową przedsiębiorstw polskich	400
Agnieszka Konopelko , Polityka Unii Europejskiej wobec krajów regionu Kaukazu Południowego w kontekście globalnego kryzysu finansowego ..	410

Radosław Koszewski , Wykorzystanie zbiorów rozmytych w selekcji kandydatów do aliansu	421
Patrycja Krawczyk , Wpływ kryzysu rynków finansowych i bankowych w XXI wieku na ocenę ratingową wybranych państw	429
Anetta Kuna-Marszałek , Budowa powiązań nauki z biznesem – przegląd badań.....	439
Jarosław Kuśpit , Efekty ekonomiczne Europejskiej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej wobec państw Europy Wschodniej w okresie kryzysu gospodarczego	450
Aleksandra Kuźmińska-Haberla , Kraj pochodzenia produktu we współczesnej gospodarce.....	459
Małgorzata Stefania Lewandowska, Tomasz Gołębiowski , Innowacyjność a konkurencyjność międzynarodowa polskich przedsiębiorstw przemysłowych. Wyniki badań.....	469
Marek Maciejewski , Wiarygodność kredytowa państw w obliczu kryzysu finansów publicznych	480
Agnieszka Majka , Zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej powiatów województwa podkarpackiego.....	493
Dominika Malchar-Michalska , Międzynarodowy handel zbożem w krajach o niskim dochodzie i deficycie żywnościowym w obliczu światowego wzrostu cen żywności w latach 2006-2011	502
Arkadiusz Malkowski , Rola zarządzania strategicznego w budowaniu konkurencyjnego regionu transgranicznego na przykładzie Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013	513
Arkadiusz Malkowski, Agnieszka Malkowska , Creating a competitive region on the example of Pomerania Euroregion	523
Witold Małachowski , Polityka antykryzysowa Niemiec a integracja europejska	533
Jakub Marszałek , Emisja obligacji zamiennych w warunkach światowego kryzysu finansowego	545
Grzegorz Mazur , Nowy kształt powszechnego systemu preferencji celnych Unii Europejskiej	555
Lidia Mesjasz , Doświadczenia historyczne w zakresie niewypłacalności państw – wnioski dla współczesnej polityki gospodarczej.....	566
Joanna Michalczyk , Główne przesłanki bezpieczeństwa żywnościowego Polski i próba jego pomiaru.....	577
Wawrzyniec Michalczyk , Znaczenie wymiany wewnątrzgałęziowej w polskim handlu zagranicznym towarami rolno-spożywczymi	592
Bartosz Michalski , Zaawansowanie technologiczne polskiego eksportu w pierwszej dekadzie XXI wieku	607

Tomasz Michałowski , Kryzys zadłużeniowy w strefie euro a trwałość relacji kursowej euro/frank CFA.....	619
Ewa Mińska-Struzik , Bariery rozwoju eksportu w polskich przedsiębiorstwach wysokiej techniki – wyniki badań własnych	630

Summaries

Franciszek Adameczuk , Economic cooperation in Polish-Czech border – spatial and institutional aspects.....	23
Marzena Adamczyk , The role of Financial Stability Board in preventing financial crises	32
Eric Ambukita , Foreign direct investment in Wielkopolska Voivodeship	42
Anna Barwińska-Małajowicz , High schools graduates in the context of (not) adjusting of educational offer to the employer expectations. Comparative analysis on the example of chosen regions in Poland and Germany	53
Zbigniew Bentyn , The political crisis and its logistic implications for international supply network	63
Zbigniew Binek , Minimizing the costs of introduction of euro in Poland – experience of countries entering the European Union in 2004 and own solutions.....	72
Joanna Bogolebska , The experience of global economy with global imbalances as a crisis-breeding element.....	84
Jarosław Brach , The position of Polish international road freight carriers on the European market of international road freight hauling – reasons behind the success	104
Magdalena Broszkiewicz , Creating value for shareholders as an instrument of growth and development of the investment attractiveness of modern capital markets.....	114
Dominika Brzęczek-Nester , Competitive position of Polish manufacturing in the context of foreign trade performance in the period 2006-2011	124
Katarzyna Brzozowska , The impact of financial crisis on the regulation environment in Italy	134
Katarzyna Bujan , <i>Cash pooling</i> as a tool for liquidity management in transnational corporations	143
Ignacy H. Chrzanowski , NAFTA as an alternative form of economic integration. From the perspective of the post-communist countries.....	156
Anna Chrzęściewska , Determinants of foreign direct investment development in India.....	166
Anna Czech , Energy crises in contemporary world.....	174
Wioletta Czemiel-Grzybowska , Sources of financing small and medium enterprises in Europe during the crisis	183
Katarzyna Czerewacz-Filipowicz , Anti-crisis policy of the Russian Federation in the area of the Eurasian Economic Community	194

Małgorzata Czerwińska , Freedom of the internal market and the common EU competition policy and competitiveness of companies.....	207
Małgorzata Domiter , The importance of global trading rules with special regard to the Most Favoured Nation clause for developing countries.....	222
Jerzy Dudziński , Remarks on financial investors' engagement on commodity markets.....	233
Bartosz Fortuński , Is the global energy integrates with EU energy policy objectives?	243
Elżbieta Golemska , New methods of logistics management in the internationalization of Polish firms.....	255
Eugeniusz Gostomski , The process of creating the banking union in the eurozone	266
Małgorzata Grącik-Zajaczkowski , Fair trade: an opportunity or a threat for the development of the South?	276
Tomasz Gutowski , Foreign direct investments as the main way of transnational corporations' investments in Poland.....	286
Marcin Haberla, Sebastian Bobowski , From the medieval university to the university of the third generation.....	297
Rafał Hryniewiecki , Energy diplomacy – theoretical framework and practical applications	307
Małgorzata Janicka , The liberalization of capital flows in the presence of the evolution of the international monetary system.....	318
Anna H. Jankowiak , Japanese business communication model and the opening of the Japanese economy to the process of globalization	327
Dorota Jankowska, Agnieszka Majka , Changes on the local labor markets of the Podkarpackie Voivodeship in terms of the transformation of the three-sector structure of employment.....	336
Dorota Jarema , ASEM response to the global financial crisis	345
Bohdan Jeliński , Main consequences of global economy crisis	356
Ewa Klima, Magdalena Rosińska-Bukowska , The crisis of 2008 – analysis of European society's perception of the phenomenon.....	367
Barbara Klimas , Crisis of the welfare state and difficulties in limiting the social functions of the state.....	377
Artur Klimek , Inflows of foreign direct investment from emerging economies to Poland.....	387
Karolina Klupś , Foreign direct investment in Ukraine and the Ukrainian foreign investment flows in the years 2004-2013	399
Agnieszka Kłysik-Uryszek , Impact of economic crisis on Polish outward FDI	409
Agnieszka Konopelko , The European Union policy towards the countries of the South Caucasus region in the context of the global financial crisis.....	420
Radosław Koszewski , The use of fuzzy sets in the selection of candidates to an alliance	428

Patrycja Krawczyk , Impact of the crisis on financial and banking markets in the 21 st century on the rating of selected countries.....	438
Anetta Kuna-Marszałek , Building cooperation between science and business – literature review	449
Jarosław Kuśpit , Economic effects of the European Neighborhood Policy of the European Union towards the countries of Eastern Europe during the economic crisis	458
Aleksandra Kuźmińska-Haberla , Country of origin of a product in the modern economy	468
Małgorzata Stefania Lewandowska, Tomasz Gołębiowski , Innovativeness and international competitiveness of Polish industry. Research outcomes	479
Marek Maciejewski , The reliability of the states in the face of public finance crisis	492
Agnieszka Majka , Diversification of investment attractiveness of counties in the Podkarpackie Voivodeship.....	501
Dominika Malchar-Michalska , International cereal trade in Low-Income Food-Deficit Countries in the context of the world food price surge 2006-2011 ..	512
Arkadiusz Malkowski , Strategic management in building the competitive region on the example of Cross-border Co-operation Operational Programme of the Republic of Poland and the Czech Republic 2007-2013....	522
Arkadiusz Malkowski, Agnieszka Malkowska , Budowa konkurencyjnego regionu na przykładzie Euroregionu Pomerania.....	532
Witold Malachowski , Anti-crisis policy of Germany and European integration	544
Jakub Marszałek , Convertible bonds issuance in the time of world financial crisis	554
Grzegorz Mazur , A new shape of the Generalised System of Preferences of the European Union	565
Lidia Mesjasz , State insolvency – historical experience and lessons for current economic policy.....	576
Joanna Michalczyk , Main determinants of Poland’s food security and an attempt of its measuring	591
Wawrzyniec Michalczyk , The importance of intra-industry exchange in Polish foreign trade in agri-food products	606
Bartosz Michalski , Technological advancement of Polish exports in the first decade of the 21 st century	618
Tomasz Michałowski , Debt crisis in the eurozone and the sustainability of the euro/CFA franc rate.....	629
Ewa Mińska-Struzik , Barriers for exporting activities in Polish high-tech enterprises – own study results	640

Eric Ambukita

Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Streszczenie: W niniejszym artykule podjęta została problematyka napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) do województwa wielkopolskiego. Powszechnie uważa się, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne przyczyniają się do rozwoju gospodarczego i poprawy pozycji konkurencyjnej regionu przyjmującego. Zatem artykuł jest próbą analizy przedsiębiorczości, w tym funkcjonowania podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, a także określono w nim specyfikę regionalną w tym zakresie.

Słowa kluczowe: bezpośrednie inwestycje zagraniczne, udział kapitału zagranicznego, województwo wielkopolskie.

1. Wstęp

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne, jako kapitał długoterminowy, wspierają rozwój gospodarczy kraju i są niezbędne w sytuacji, gdy kapitał rodzimy i oszczędności krajowe są niewystarczające. W gospodarce globalnej jednym z najważniejszych mierników pozycji gospodarczej krajów we współczesnym świecie jest ich udział w globalnych przepływach kapitałowych¹. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) do województwa wielkopolskiego sprzyja uzupełnieniu niedoborów własnych możliwości inwestycyjnych w gospodarce regionu. Kapitał zagraniczny wpływa na zmniejszenie luki inwestycyjnej, modernizację regionalnej gospodarki oraz poprawę konkurencyjności. Ważna rola inwestycji zagranicznych wynika stąd, że nie ograniczają się one jedynie do tworzenia nowych miejsc pracy i wzrostu rozporządzalnych dochodów osobistych osób tam zatrudnionych. Z inwestycjami zagranicznymi wiążą się również innowacyjne technologie, *know-how*, nowe systemy i metody zarządzania oraz wzrost jakości produktów i usług, wiedzy i umiejętności oddziałujących na koniunkturę gospodarczą.

Celem opracowania jest próba analizy funkcjonowania podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim. Ze względu na ograniczo-

¹ I. Michalków, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce w dobie globalizacji*, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2003, s. 7.

ną objętość artykuł ma charakter fragmentaryczny i sprowadza się do prezentacji wniosków płynących z wyników empirycznych bez możliwości zaprezentowania ich dogłębnej interpretacji.

2. Atrakcyjność inwestycyjna województwa wielkopolskiego

Wielkopolska usytuowana jest w zachodnio-centralnej części Polski. Gospodarka regionalna charakteryzuje się wysokim stopniem uprzemysłowienia oraz otwartością na rynki zewnętrzne. Wielkopolska, osiągając wskaźniki ekonomiczne wyższe niż średnie krajowe, zaliczana jest do najsilniejszych gospodarczo regionów w Polsce. Charakteryzuje się także wysoką koncentracją zaangażowanego w Polsce kapitału zagranicznego. Przedsiębiorstwo, zanim podejmie decyzję o rozpoczęciu działalności za granicą, analizuje wiele różnorodnych czynników charakteryzujących gospodarkę kraju czy regionu, w którym chce ulokować swój kapitał. Decyzja o inwestowaniu jest wypadkową szeregu determinant, motywów i czynników, nie zawsze o charakterze ekonomicznym. Wszystkie te uwarunkowania tworzą łącznie klimat inwestycyjny regionu przyjmującego bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ). Inwestor zagraniczny na samym początku bada podstawowe wskaźniki makroekonomiczne, które dają możliwość oceny ogólnej sytuacji gospodarczej potencjalnych krajów lub regionów, w których w przyszłości mógłby zainwestować. Taka analiza pozwala inwestorowi na wybór regionu, który najlepiej spełnia jego oczekiwania². Na atrakcyjność inwestycyjną województw składa się wiele czynników. Na pierwszym miejscu należy wymienić chłonność rynku zbytu, wielkość i jakość zasobów pracy, koszty pracy, dostępność transportową itp. Czynniki te są często barierą hamującą rozwój przedsiębiorstw. Coraz większym problemem staje się zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników oraz zwerbowanie pracowników o odpowiednim poziomie umiejętności zawodowych i doświadczeniu. Przedsiębiorstwa zwracają często uwagę także na cechy osobiste pracowników, takie jak odpowiedzialność, sumienność, uczciwość oraz inicjatywę. Z tego powodu przedsiębiorcy coraz częściej przenoszą swoje firmy w poszukiwaniu odpowiednio wykwalifikowanej kadry i taniej siły roboczej. Pod tym względem województwo wielkopolskie zajmuje czwarte miejsce w kraju (na miejscu pierwszym znalazło się województwo mazowieckie, na drugim dolnośląskie, a na trzecim województwo śląskie).

Z punktu widzenia inwestycji zorientowanych rynkowo do najważniejszych czynników niewątpliwie należy zaliczyć wielkość, chłonność oraz perspektywy rozwoju rynku lokalnego. Województwo wielkopolskie charakteryzuje się ogromnym rynkiem zbytu, jest to bowiem województwo zamieszkiwane przez ponad 3 455 477 mieszkańców (2011), których dochody i potrzeby systematycznie rosną. Ponadto jest to region o równomiernym rozwoju gospodarczym, przy znacznym stopniu uprzemysłowienia oraz wysokim poziomie technologicznym. Kolejnym istotnym

² M. Stawicka, *Atrakcyjność inwestycyjna Polski*, CeDeWu, Warszawa 2007, s. 117.

czynnikiem przyciągającym BIZ do województwa wielkopolskiego jest potencjał zasobów pracy. Województwo to charakteryzuje się wysokim potencjałem kapitału ludzkiego, który jest kształtowany dzięki obecności w województwie najlepszych uczelni wyższych w Polsce, takich jak: Politechnika Poznańska, Uniwersytet Ekonomiczny, Uniwersytet Medyczny czy Uniwersytet Przyrodniczy.

Rozwój gospodarczy kraju lub regionu, jak też jakiegokolwiek przedsięwzięcia inwestycyjnego z udziałem kapitału zagranicznego, nie może być realizowany w oderwaniu od warunków infrastrukturalnych państwa przyjmującego. Jeżeli chodzi o infrastrukturę transportową, należy zauważyć, że województwo wielkopolskie ma dobre połączenia komunikacyjne, m.in. w postaci autostrady A2, która łączy Europę Zachodnią z Rosją i krajami wschodnimi, oraz dobre połączenia lotnicze (lotnisko krajowe i międzynarodowe)³.

Kolejnym ważnym elementem jest aktywność regionów wobec inwestorów, w tym promowanie własnych walorów, oferowanie różnego rodzaju udogodnień i preferencji. Władze samorządowe odpowiadają za stopień przygotowania ofert inwestycyjnych oraz działalność informacyjno-promocyjną wobec inwestorów. W ogólnej ocenie atrakcyjności inwestycyjnej województw w Polsce na pierwszym miejscu znalazło się województwo śląskie, na drugim województwo dolnośląskie, a na trzecim miejscu znajduje się województwo mazowieckie. Natomiast wielkopolskie zajęło dopiero miejsce piąte⁴.

3. Skala i struktura bezpośrednich inwestycji zagranicznych w województwie wielkopolskim

Województwo wielkopolskie pod względem wielkości średniorocznego napływu BIZ do województw w okresie 2007-2010 zajmuje 4 miejsce w kraju (z 912 mln euro), plasując się po: mazowieckim (4696 mln euro), śląskim (1029 mln euro) i dolnośląskim (1001 mln euro). Liczba przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim wyniosła w 2011 roku 2222 jednostki. W ciągu roku liczba ta zwiększyła się o 160 jednostek i stanowiła 8,9% wszystkich jednostek z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce. Wielkość ta plasuje województwo wielkopolskie na 4 miejscu w kraju po województwach: mazowieckim (37,9%), dolnośląskim (9,5%) i śląskim (9,0%). Wielkość kapitału zagranicznego oraz liczbę przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w podziale na wybrane województwa w 2011 roku przedstawiono w tab. 1.

³ H. Godlewska-Majkowska, A. Komor, P. Zarębski, M. Typa, *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2012 – województwo wielkopolskie*, Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych, Warszawa 2012, s. 3.

⁴ *Kapitał zagraniczny w województwie dolnośląskim w latach 2000-2006*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2000-2006.

Tabela 1. Kapitał zagraniczny oraz przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce w podziale na wybrane województwa (stan na koniec 2011 roku)

Wyszczególnienie	Kapitał zagraniczny (w mln zł)	Udział (w %)	Liczba podmiotów	Udział (w %)
Polska	164 559,4	100	24 910	100
Mazowieckie	79 866,1	48,53	9 447	37,92
Dolnośląskie	14 961,1	9,09	2 367	9,50
Małopolskie	10 588,3	6,43	1 575	6,32
Śląskie	14 598,5	8,87	2 245	9,01
Wielkopolskie	14 771,8	8,98	2 222	8,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2011 roku*, GUS, Warszawa 2013, s. 26.

Wartość kapitału zagranicznego w spółkach z udziałem tego kapitału w województwie wielkopolskim w latach 2007-2011 stanowiła ponad 8% wartości tego kapitału w Polsce. W 2007 roku wartość zainwestowanego kapitału zagranicznego w regionie wynosiła 11 661,0 mln zł, by w 2011 roku osiągnąć wartość 14 771,8 mln zł, czyli nastąpił wzrost o 26,6% (tab. 2).

Tabela 2. Wartość kapitału zagranicznego w spółkach z udziałem tego kapitału w województwie wielkopolskim na tle kraju w latach 2007-2011 (w mln zł)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Kraj	131 856,9	145 996,9	153 577,8	159 267,2	164 559,4
Województwo wielkopolskie	11 661,0	12 880,1	13 352,0	14 284,1	14 771,8
Udział (w %)	8,84	8,82	8,69	8,97	8,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2011 roku*, GUS, Warszawa 2013 i lata wcześniejsze.

Wartość kapitału zagranicznego w spółkach z udziałem tego kapitału w województwie wielkopolskim w 2011 roku stanowiła 92,3% wartości kapitału podstawowego badanych podmiotów. Jak wskazano wyżej, w 2011 roku wartość kapitału zagranicznego zainwestowanego w regionie osiągnęła 14 771,8 mln zł. Wartość kapitału podstawowego według rodzajów spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2011 roku przedstawiono w tab. 3.

Tabela 3 obrazuje kształtowanie się wartości kapitału podstawowego badanych podmiotów gospodarczych według stanu na koniec 2011 roku. Wartość ta wyniosła 15 988,8 mln zł, w tym kapitał zagraniczny stanowił 14 771,8 mln zł (czyli 92,3%). Największy udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym posiadały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (97,55 %). Najmniejszy udział kapitału zagranicznego miały spółki akcyjne (80,5%).

Tabela 3. Wartość kapitału podstawowego według rodzajów spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2011 roku (stan w dniu 31.12)

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów	Kapitał podstawowy (w mln zł)		Udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym
		ogółem	w tym kapitał zagraniczny	
Ogółem, w tym:	2 222	15 988,8	14 771,8	92,30
Spółki akcyjne	78	4 481,8	3 611,9	80,50
Spółki z o.o.	2 060	10 627,3	10 367,5	97,55
Oddziały przedsiębiorstw zagranicznych	10	40,3	40,3	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2011*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2013, s. 4.

Według stanu na koniec 2011 roku udziałowcami zagranicznymi mającymi siedzibę na terenie województwa wielkopolskiego byli reprezentanci 70 krajów. Kraje Unii Europejskiej wniosły łącznie kapitał o wartości 13 201,3 mln zł, co stanowiło 89,4% ogólnej wartości kapitału zagranicznego zainwestowanego w województwie wielkopolskim (tab. 4). Najwięcej kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim pochodziło z Niemiec – 27,4%, oraz z Holandii – 25,4%. Łączna wartość kapitału holenderskiego wyniosła 3 758,0 mln zł (o 34,8% więcej niż przed rokiem).

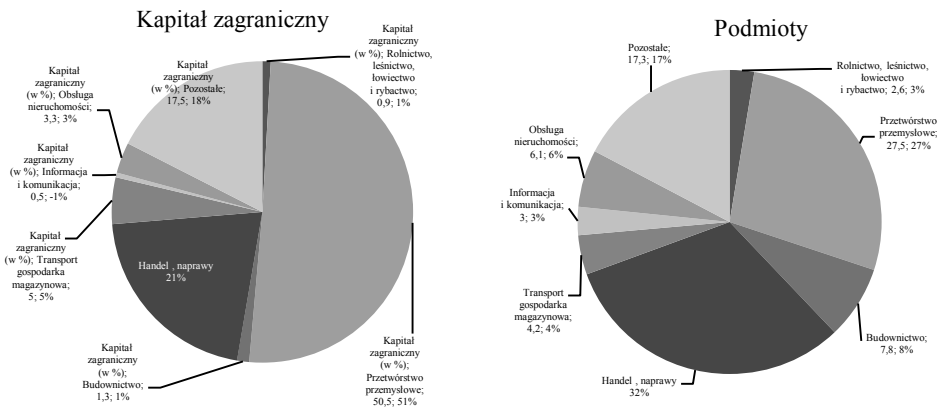
Tabela 4. Podstawowy kapitał zagraniczny wybranych krajów w województwie wielkopolskim wg krajów pochodzenia udziałowców w 2011 roku (stan w dniu 31.12)

Wybrane kraje	Liczba podmiotów z kapitałem danego kraju	Liczba udziałowców z danego kraju	Podstawowy kapitał zagraniczny danego kraju	
			w mln zł	w % ogółem
Ogółem, w tym:	2 222	3 022	14 771,8	100,0
kraje UE	1 960	2 622	13 201,3	89,4
Kraje OECD, w tym:	2 041	2 743	14 131,1	95,7
Niemcy	827	1 081	4 049,4	27,4
Holandia	329	399	3 758,0	25,4
Francja	150	209	1 229,7	8,3
USA	46	62	1 061,8	7,2
Szwecja	70	86	887,1	6,0
Belgia	100	152	880,6	6,0
Wielka Brytania	85	108	615,3	4,2
Cypr	68	74	465,3	3,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/poznan/ASSETS_kapital_zagr2011.pdf.

Stosunkowo duży udział w strukturze kapitału zagranicznego na terenie województwa wielkopolskiego posiadał także kapitał pochodzący z takich krajów, jak: Francja – 8,3%, USA – 7,2%, Szwecja – 6,0%, Belgia – 6,0%, Wielka Brytania – 4,2%, oraz Cypr – 3,2 %. W skali krajowej kapitał pochodzący z tych krajów stanowił odpowiednio: 15,8%, 2,6%, 3,4%, 2,6%, 3,1% i 3,6%⁵. W 316 spośród 2222 badanych jednostek wartość kapitału zagranicznego przekraczała 1mln USD.

Inwestorzy zagraniczni w województwie wielkopolskim ulokowali kapitał głównie w następujących rodzajach działalności: przetwórstwo przemysłowe (50,5%), handel i naprawy pojazdów samochodowych (21,0%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (9,4%), transport i gospodarka magazynowa (5,0%) oraz obsługa rynku nieruchomości (3,3%). Ze względu na strukturę sektorową gospodarki dominujące znaczenie dla inwestorów zagranicznych w województwie wielkopolskim posiada sektor II: przetwórstwo przemysłowe – 27%, oraz sektor III: handel i naprawy pojazdów samochodowych – 31,5%, a także budownictwo – 7,8 %. Natomiast sektor I: rolnictwo (2,6%) posiada znikome znaczenie dla lokowania kapitału zagranicznego.

Rys. 1. Struktura podmiotów i zaangażowanego w nich kapitału zagranicznego według sekcji PKD w województwie wielkopolskim w 2011 roku (stan w dniu 31.12 – w %)

Źródło: opracowanie na podstawie: *Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2011 roku*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2013, s. 5.

Strukturę podmiotów i zaangażowanego w nich kapitału zagranicznego według sekcji PKD w województwie wielkopolskim w 2011 roku przedstawia rys. 1.

⁵ *Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2011*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2013, s. 6, oraz http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/poznan/ASSETS_kapital_zagr2011.pdf.

4. Liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim

Liczba przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego, których siedziby zostały ulokowane w województwie wielkopolskim, od 2007 roku charakteryzuje się z roku na rok tendencją rosnącą (tab. 5). W województwie wielkopolskim w 2011 roku funkcjonowały 2222 podmioty z udziałem kapitału zagranicznego, czyli 8,92% ogólnej liczby podmiotów, które zainwestowały w Polsce. Ogółem w Polsce zainwestowało w tym samym roku 24 910 podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego. Spośród 610 spółek działających w Wielkopolsce w przetwórstwie przemysłowym najwięcej jednostek zajmowało się produkcją wyrobów z metali (15,6%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (11,5%) oraz artykułów spożywczych (11,3%)⁶.

Tabela 5. Liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w latach 2007-2011

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Polska	18 515	21 092	22 176	23 078	24 910
Wielkopolskie	1 488	1 923	1 962	2 062	2 222
Udział (w %)	8,04	9,12	8,85	8,93	8,92

Źródło: opracowanie na podstawie: *Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2011 roku*, GUS, Warszawa 2013 oraz lata wcześniejsze.

Siłę gospodarczą województwa wielkopolskiego wzmocniają przedsiębiorstwa, które liczą się w skali międzynarodowej oraz krajowej pod względem wypracowanych przychodów. W tabeli 6 zestawiono pięć wybranych największych przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w Wielkopolsce.

Tabela 6. Ranking przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego zlokalizowanych w Wielkopolsce w 2010 roku

Pozycja w rankingu	Nazwa	Branża	Przychody ze sprzedaży w tys. zł	Zatrudnienie
8	Jeronimo Martins Dystrybucja	handel detaliczny	12 792 611	27 245
17	Volkswagen Poznań	motoryzacyjna	7 869 352	6 245
22	Grupa Eurocash SA	handel detaliczny	6 121 743	3 865
46	Philips Lighting Poland SA	elektrotechniczna	3 760 884	8 109
49	GlaxoSmithKline Pharmaceuticals SA	farmaceutyczna	3 548.464	1 665

Źródło: opracowane na podstawie: W. Ratajczak, *Województwo wielkopolskie. Raport regionalny*, Poznań 2011, <http://polskazachodnia2020.pl/ekspertyzy.html>, s. 64 [data dostępu: 15.02.2013].

⁶ *Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2011 roku*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2013, s. 2.

W gospodarce województwa wielkopolskiego kluczową rolę odgrywa przemysł elektromaszynowy, a w szczególności produkcja autobusów. W 1996 roku powstała firma Solaris Bus & Coach SA, która obecnie eksportuje ponad 50% wytworzonych autobusów, które jeżdżą po drogach 19 krajów Europy. W regionie rozwinęły się także branże powiązane z przemysłem środków transportu. Z racji wysokiej jakości produkcji rolnej w województwie wielkopolskim rozwinął się przemysł spożywczy. Ponadto województwo specjalizuje się w produkcji chemicznej oraz farmaceutycznej. Przedsiębiorstwa reprezentujące podobne branże przemysłu i specjalności są zorganizowane w klastry, np. klaster motoryzacyjny (MAN, VW, Solaris) czy klaster meblarski. W trakcie organizacji są m.in. klaster chemiczny (Beiersdorf, Bridgestone-Stomil, GSK, Dramers, Unia, ZCH Luboń) oraz klaster spożywczy (Terravita, Jutrzenka, Milano, Kraft, Unilever).

5. Zatrudnienie w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego w Wielkopolsce

Znaczenie podmiotów z kapitałem zagranicznym w zatrudnianiu pracowników w województwie wielkopolskim rośnie. W podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego w 2011 roku pracowało łącznie 218,7 tys. osób (204,2 tys. w 2010 roku), co w porównaniu z poprzednim rokiem oznacza wzrost zatrudnienia o 7,1%, przy średnim wzroście w Polsce o 3,2%. Udział pracujących w podmiotach z kapitałem zagranicznym w całkowitej liczbie pracujących w województwie stanowił 14%. Większy udział miało tylko województwo mazowieckie (34,3%). W największym stopniu przyczyniły się do tego duże przedsiębiorstwa, stanowiące liczbowo zaledwie 6,2% ogółu spółek z kapitałem zagranicznym, ale zatrudniające 77,6% pracujących w tych podmiotach. Ponad trzy czwarte wszystkich pracujących w spółkach z kapitałem zagranicznym było zawodowo związanych z jednostkami dużymi,

Tabela 7. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego według liczby pracujących w Wielkopolsce w latach 2010-2011

Spółki wg liczby pracujących	Liczba spółek		Liczba pracujących		Udział pracujących (w %)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Ogółem	2 062	2 222	204 216	218 653	100	100
Od 9 osób	1 140	1 293	2 784	2 689	1,36	1,23
10 do 49	495	487	11 790	11 812	5,77	5,40
50 do 249	296	303	33 563	34 377	16,44	15,72
250 i więcej	131	139	156 079	169 775	76,43	77,65

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2010 r.*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2012, s. 2-3, oraz: *Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2011 r.*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2013, s. 2-3.

tj. powyżej 249 pracujących (77,65% wobec 76,43% w 2010 roku). Jednostki średnie (o liczbie pracujących mieszczącej się w przedziale od 50 do 249 osób) zatrudniały 15,72% ogółu pracujących w podmiotach z kapitałem zagranicznym (16,44% w 2010 roku), natomiast jednostki małe (do 49 pracujących) zatrudniały 5,40% ogółu pracujących, w tym mikroprzedsiębiorstwa (do 9 pracujących) – 1,23% (w 2010 roku analogicznie 5,77% i 1,36%) ogółu pracujących. Udział pracujących w średnich i małych jednostkach w kraju wynosił odpowiednio 19,4% i 8,7% wobec 19,8% i 9,1% w 2010 roku.

Spółki z udziałem kapitału zagranicznego według liczby pracujących przedstawiono w tab. 7.

6. Podsumowanie

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w województwie wielkopolskim w analizowanym okresie należy ocenić jako relatywnie wysoką w skali kraju. Wielkopolska w porównaniu z innymi województwami należy także do najatrakcyjniejszych regionów w kraju z punktu widzenia przedsiębiorstw zewnętrznych, gdyż posiada kilka istotnych dla nich atutów. Pod tym względem województwo wielkopolskie zajmuje czwarte miejsce w kraju. Podkreślić jednak należy, że lokowanie kapitału zagranicznego w Wielkopolsce związane jest z pojawieniem się bariery wejścia w postaci braku współpracy przedsiębiorców z nauką, a także przedsiębiorców między sobą w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i transferu technologii.

Literatura

- Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2011 roku*, GUS, Warszawa 2013.
- Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2007*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2009.
- Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2008*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2010.
- Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2009*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2011.
- Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2010*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2012.
- Działalność spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie wielkopolskim w 2011*, Urząd Statystyczny w Poznaniu, Poznań 2013.
- Godlewska-Majkowska H., Komor A., Zarębski P., Typa M., *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2012 – województwo wielkopolskie*, Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych, Warszawa 2012.
- Kapitał zagraniczny w województwie dolnośląskim w latach 2000-2006*, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2000-2006.
- Michałków I., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce w dobie globalizacji*, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2003.
- Ratajczak W., *Województwo wielkopolskie, Raport regionalny*, Poznań 2011, <http://polskazachodnia2020.pl/ekspertyzy.html>, 15.02.2013
- Stawicka M., *Atrakcyjność inwestycyjna Polski*, CeDeWu, Warszawa 2007.

FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN WIELKOPOLSKA VOIVODESHIP

Summary: This article undertakes the issue regarding the inflow of foreign direct investment (FDI) to the region of Wielkopolska. It is widely believed that FDI contribute to economic development and improve the competitive position of the host region. Thus, the article is an attempt to analyze entrepreneurship, including the operation of entities with foreign capital, and sets out regional specificity in this regard.

Keywords: foreign direct investment, enterprise, the share of foreign capital, Wielkopolska Voivodeship.